

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (viides jaosto)

8 päivänä maaliskuuta 2017*

Ennakkoratkaisupyyntö — Ympäristö — Kasvihuonekaasujen päästöoikeuksien kaupan järjestelmä Euroopan unionissa — Direktiivi 2003/87/EY — 3 artiklan a alakohta — 11 ja 12 artikla — Laitoksen toiminnan lakkauttaminen — Käyttämättä jääneiden päästöoikeuksien palauttaminen — Kausi 2008–2012 — Korvauksen puuttuminen — Päästöoikeuksien kaupan järjestelmän rakenne

Asiassa C-321/15,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka Cour constitutionnelle (perustuslakituomioistuin, Luxemburg) on esittänyt 19.6.2015 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 29.6.2015, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

ArcelorMittal Rodange et Schifflange SA

vastaan

Luxemburgin valtio,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (viides jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja J. L. da Cruz Vilaça (esittelevä tuomari) sekä tuomarit M. Berger, A. Borg Barthet, E. Levits ja F. Biltgen,

julkisasiamies: M. Campos Sánchez-Bordona,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— ArcelorMittal Rodange et Schifflange SA, edustajanaan G. Loesch, avocat,

— Luxemburgin hallitus, asiamiehenään D. Holderer, avustajanaan P. Kinsch, avocat,

— Euroopan komissio, asiamiehinään E. White, A. Buchet ja K. Mifsud-Bonnici,

kuultuaan julkisasiamiehen 5.7.2016 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisukysymys koskee kasvihuonekaasujen päästöoikeuksien kaupan järjestelmän toteuttamisesta yhteisössä ja neuvoston direktiivin 96/61/EY muuttamisesta 13.10.2003 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/87/EY (EUVL 2003, L 275, s. 32), sellaisena kuin se on muutettuna 11.3.2009 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 219/2009 (EUVL 2009, L 87, s. 109; jäljempänä direktiivi 2003/87), tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa vastakkain ovat ArcelorMittal Rodange et Schifflange SA (jäljempänä ArcelorMittal) ja Luxemburgin valtio ja jossa on kyse kestävästä kehityksestä ja infrastruktuurista vastaavan apulaisministerin (ministre délégué au Développement durable et aux Infrastructures) tekemän päätöksen, jolla kyseinen yhtiö veloitetaan palauttamaan korvauksetta 80 922 käyttämättä jäänyttä kasvihuonekaasujen päästöoikeutta, laillisuudesta.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

- 3 Direktiivin 2003/87 1 artiklan mukaan direktiivillä ”perustetaan kasvihuonekaasujen päästöoikeuksien kaupan järjestelmä yhteisössä – kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi sekä kustannustehokkaasti että taloudellisesti”.
- 4 Kyseisen direktiivin 3 artiklan a alakohdan mukaan ”päästöoikeudella” tarkoitetaan ”ainoastaan tämän direktiivin vaatimusten täyttämiseksi määritettyä ja tämän direktiivin säännösten mukaisesti siirrettävissä olevaa oikeutta päästää ympäristöön yhtä hiilidioksiditonnia vastaava määrä tiettyä ajanjaksona”.
- 5 Mainitun direktiivin 7 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Toiminnanharjoittajan on ilmoitettava toimivaltaiselle viranomaiselle kaikista suunnitelluista laitoksen luonteen tai toiminnan muutoksista tai laitoksen laajennuksista, jotka voivat edellyttää kasvihuonekaasujen päästöluvan päivittämistä. Toimivaltaiset viranomaiset päivittävät luvan tarvittaessa. Jos laitoksen toiminnanharjoittaja muuttuu, toimivaltaisen viranomaisen on päivitettävä lupa ja merkittävä siihen uuden toiminnanharjoittajan nimi ja osoite.”
- 6 Direktiivin 2003/83 9 artiklan mukaan kunkin jäsenvaltion on laadittava kansallinen jakosuunnitelma. Kyseisen artiklan 1 ja 3 kohdassa säädetään erityisesti seuraavaa:

”1. Kunkin jäsenvaltion on jokaista 11 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitettua kautta varten laadittava kansallinen suunnitelma, jossa esitetään päästöoikeuksien kokonaismäärä, jonka jäsenvaltio aikoo kyseiseksi kaudeksi myöntää, sekä se, miten sen on tarkoitus nämä oikeudet jakaa. Suunnitelman laatimisessa on käytettävä objektiivisia ja avoimia perusteita, mukaan lukien liitteessä III luetellut perusteet, ja siinä on otettava asianmukaisesti huomioon yleisön huomautukset. Komissio laatii 31 päivään joulukuuta 2003 mennessä ohjeet liitteessä III lueteltujen perusteiden täytäntöönpanosta, sanotun kuitenkin rajoittamatta [EY:n perustamis]sopimuksen soveltamista.

--

3. Jäsenvaltion tehtyä 1 kohdan mukaisen ilmoituksen kansallisesta jakosuunnitelmasta komissio voi kolmen kuukauden kuluessa hylätä suunnitelman tai sen osan sillä perusteella, että se ei ole liitteessä III lueteltujen perusteiden tai 10 artiklan mukainen. Jäsenvaltio voi tehdä 11 artiklan 1 tai 2 kohdan mukaisen päätöksen vain, jos komissio hyväksyy ehdotetut muutokset. Komission on perusteltava hylkäävä päätös.”

7 Direktiivin 2003/87 11 artiklan 2 ja 4 kohdassa säädetään seuraavaa:

”2. Kunkin jäsenvaltion on päätettävä 1 päivänä tammikuuta 2008 alkavaa viisivuotiskautta ja kutakin sitä seuraavaa viisivuotiskautta varten myönnettävien päästöoikeuksien kokonaismäärästä ja aloitettava menettely päästöoikeuksien jakamiseksi kunkin laitoksen toiminnanharjoittajalle. Päätös on tehtävä vähintään 12 kuukautta ennen kunkin kauden alkamista ja sen on perustuttava 9 artiklan nojalla laadittuun kyseisen jäsenvaltion kansalliseen jakosuunnitelmaan ja oltava 10 artiklan mukainen, ottaen asianmukaisesti huomioon yleisön huomautukset.

--

4. Toimivaltaisen viranomaisen on myönnettävä osa päästöoikeuksien kokonaismäärästä 1 tai 2 kohdassa mainitun kauden kutakin vuotta varten kyseisen vuoden helmikuun 28 päivään mennessä.”

8 Kyseisen direktiivin 12 artiklan 1 ja 3 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että päästöoikeuksia voidaan siirtää:

a) henkilöiden välillä yhteisössä;

--

3. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kunkin laitoksen toiminnanharjoittaja palauttaa joka vuosi 30 päivään huhtikuuta mennessä kyseisestä laitoksesta edellisenä kalenterivuonna aiheutuneita ja 15 artiklan mukaisesti todennettuja kokonaispäästöjä vastaavan määrän päästöoikeuksia -- ja että nämä päästöoikeudet mitätöidään sen jälkeen.”

9 Mainitun direktiivin 13 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Päästöoikeudet ovat voimassa sinä 11 artiklan 1 tai 2 kohdassa tarkoitettuna ajanjaksona aiheutuvien päästöjen osalta, jolle ne on myönnetty.”

10 Direktiivin 2003/87 19 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on huolehdittava rekisterin perustamisesta ja ylläpitämisestä sen varmistamiseksi, että päästöoikeuksien myöntämisestä, hallussapidosta, siirtämisestä ja mitätöimisestä pidetään tarkkaa kirjanpitoa. Jäsenvaltiot voivat ylläpitää rekistereitään yhteisessä järjestelmässä yhden tai useamman muun jäsenvaltion kanssa.”

Luxemburgin oikeus

11 Perustuslain (Constitution) 16 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Keneltäkään ei saa viedä hänen omaisuuttaan, ellei tämä tapahdu yleisen edun vuoksi ja oikeudenmukaista korvausta vastaan laissa säädetyissä tapauksissa ja laissa säädetyin tavoin.”

- 12 Direktiivi 2003/87 on saatettu osaksi Luxemburgin oikeutta kasvihuonekaasujen päästöoikeuksien kaupan järjestelmän toteuttamisesta 23.12.2004 annetulla lailla (Mémorial A 2004, s. 3792; jäljempänä vuoden 2004 laki). Kyseisen lain 12 §:n 2 ja 4 momentissa säädetään seuraavaa:

”2. Ministerin on päätettävä 1 päivänä tammikuuta 2008 alkavaa viisivuotiskautta ja kutakin sitä seuraavaa viisivuotiskautta varten myönnettävien päästöoikeuksien kokonaismäärästä ja aloitettava menettely päästöoikeuksien jakamiseksi kunkin laitoksen toiminnanharjoittajalle. Ministerin on ryhdyttävä näihin toimenpiteisiin vähintään 12 kuukautta ennen asianomaisen ajanjakson alkua 10 §:n mukaisesti laaditun päästöoikeuksien kansallisen jakosuunnitelman perusteella.

--

4. Ministerin on myönnettävä osa päästöoikeuksien kokonaismäärästä 1 tai 2 momentissa mainitun kauden kutakin vuotta varten kyseisen vuoden helmikuun 28 päivään mennessä.”

- 13 Kyseisen lain 13 §:n 6 momentissa säädetään seuraavaa:

”Laitoksen toiminnan lopettamisesta kokonaan tai osittain on ilmoitettava välittömästi ministerille. Ministerin on otettava kantaa käyttämättömien päästöoikeuksien palauttamiseen kokonaan tai osittain.”

- 14 Luxemburgin suurherttuakunta laati kautta 2008–2012 koskevan kansallisen jakosuunnitelmansa direktiivin 2003/87 9 artiklan mukaisesti. Komissio hyväksyi kyseisen jakosuunnitelman 29.11.2006 ja 13.7.2007 tekemillään päätöksillä. Mainitun kansallisen jakosuunnitelman sivulla 7 todetaan pääosin, että jos laitos poistetaan käytöstä tai suljetaan, seuraavalle vuodelle ei myönnetä päästöoikeuksia.

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymys

- 15 Kuten unionin tuomioistuimen käytössä olevasta asiakirja-aineistosta ilmenee, ympäristöministeri jakoi ArcelorMittalille kaudeksi 2008–2012 yhteensä 405 365 päästöoikeutta. Kyseinen ministeri myönsi 22.2.2012 ArcelorMittalille vuoden 2012 osalta kansalliseen rekisteriin kirjattavaksi 81 073 päästöoikeutta kyseisen yhtiön Schifflangen (Luxemburg) laitoksen perusteella.
- 16 ArcelorMittal vaati 23.4.2012 päivätyllä kirjeellä mainittua ministeriä lakkauttamaan ympäristövalvonnan sillä perusteella, että Schifflangen laitoksen toiminta oli keskeytetty toistaiseksi vuoden 2011 lopusta alkaen.
- 17 Kestävästä kehityksestä ja infrastruktuurista vastaava apulaisministeri teki 6.6.2013 päätöksen, jolla se yhtäältä vähensi kyseiselle yhtiölle kaudelle 2008–2012 jaettujen päästöoikeuksien kokonaismäärää ja toisaalta vaati palauttamaan korvauksetta 80 922 päästöoikeutta (jäljempänä riidanalaisen päästöoikeudet). Kyseistä toimenpidettä, joka toteutettiin muun muassa vuoden 2004 lain 13 §:n 6 momentin nojalla, perusteltiin ArcelorMittalin lausunnolla, joka koski sen Schifflangen laitoksen toiminnan keskeyttämistä vuoden 2011 lopusta alkaen.
- 18 ArcelorMittal teki 8.7.2013 oikaisuvaatimuksen 6.6.2013 tehdystä ministerin päätöksestä; kyseinen oikaisuvaatimus hylättiin 24.9.2013 tehdyllä päätöksellä. Tribunal administratif (hallintotuomioistuin, Luxemburg), jolta kyseinen yhtiö haki mainittuun päätökseen muutosta, päätti 17.12.2014 annetulla välipäätöksellä esittää Cour constitutionnellelle (perustuslakituomioistuin, Luxemburg) ennakkoratkaisupyynnön, joka koskee vuoden 2004 lain 13 §:n 6 momentin yhteensoveltuvuutta perustuslain 16 §:n kanssa. Tribunal administratif oli näet sitä mieltä, että riidanalaisten päästöoikeuksien palauttaminen korvauksetta vastaa vaikutuksiltaan lainvastaista pakkolunastusta, koska riidanalaiset päästöoikeudet on myönnetty ja ne on merkitty kansalliseen rekisteriin ja koska niistä on näin ollen tullut osa ArcelorMittalin varallisuutta. Cour constitutionnelle pohtii puolestaan

vuoden 2004 lain 13 §:n 6 momentin yhteensoveltuvuutta direktiivin 2003/87 kanssa siltä osin kuin kyseinen säännös saattaa olla ristiriidassa mainitulla direktiivillä perustetun järjestelmän rakenteen kanssa.

- 19 Tämän perusteella Cour constitutionnelle päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Onko [vuoden 2004 lain] 13 §:n 6 momenttia pidettävä [direktiivin 2003/87] ja erityisesti siinä säädetyin päästöoikeuksien kaupan järjestelmän rakenteen mukaisena siltä osin kuin siinä annetaan toimivaltaiselle ministerille lupa määrätä, että saman lain 12 §:n 2 ja 4 momentin mukaisesti myönnetty mutta käyttämättä jääneet päästöoikeudet on korvauksetta palautettava kokonaan tai osittain; tämä kysymys kattaa sen, onko tosiasiaa kyse myönnettyjen mutta käyttämättä jääneiden päästöoikeuksien palauttamisesta ja, jos on, miten palautus olisi oikeudellisesti luokiteltava, sekä sen, voidaanko tällaiset päästöoikeudet luokitella esineiksi?”

Ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelu

- 20 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustele kysymyksellään lähinnä, onko direktiiviä 2003/87 tulkittava siten, että se on esteenä kansalliselle säännökselle, jonka mukaan toimivaltaiset viranomaiset voivat vaatia sellaisten päästöoikeuksien palauttamista korvauksetta, jotka on myönnetty mutta joita toiminnanharjoittaja ei ole käyttänyt.
- 21 Kyseinen tuomioistuin tiedustele lisäksi, voidaanko riidanalaiset päästöoikeudet luokitella direktiivissä 2003/87 tarkoitetuiksi päästöoikeuksiksi ja – jos näin on – mikä on mainittujen oikeuksien oikeudellinen luonne.
- 22 Kysymyksen ensimmäisestä osasta on aluksi huomautettava, että direktiivillä 2003/87 toteutettu päästöoikeuksien kaupan järjestelmä perustuu taloudelliseen logiikkaan, jolla kannustetaan kaikkia järjestelmään osallistuvia siihen, että niiden kasvihuonekaasupäästöt alittavat niille alun perin jaetut päästöoikeudet, jotta ylijäämä voidaan siirtää toiselle, myönnetty päästöoikeudet ylittävän päästömäärän tuottaneelle osallistujalle (ks. vastaavasti tuomio 16.12.2008, Arcelor Atlantique ja Lorraine ym., C-127/07, EU:C:2008:728, 32 kohta).
- 23 Tämän jälkeen on todettava, että direktiivin 2003/87 19 artiklan 1 kohdassa edellytetään kansallisia rekistereitä koskevan järjestelmän käyttöön ottamista, jotta päästöoikeuksilla toteutetuista toimista pidettäisiin ”tarkkaa kirjanpitoa”.
- 24 Unionin tuomioistuin on tältä osin katsonut, että direktiivin 2003/87 yleinen rakenne perustuu päästöoikeuksien myöntämisestä, hallussapidosta, siirtämisestä ja mitätöimisestä pidettävään tarkkaan kirjanpitoon, jota koskevat puitteet on vahvistettu kyseisen direktiivin 19 artiklassa. Tämä tarkka kirjanpito liittyy läheisesti kyseisen direktiivin tavoitteeseen eli kasvihuonekaasujen päästöoikeuksien kauppaa koskevan sellaisen yhteisön järjestelmän toteuttamiseen, jolla pyritään ilmakehän kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseen sellaiselle tasolle, että estetään ihmisen toiminnan vaaralliset vaikutukset ilmastolle, ja jonka perimmäinen tavoite on ympäristönsuojelu (tuomio 17.10.2013, Billerud Karlsborg ja Billerud Skärblacksa, C-203/12, EU:C:2013:664, 27 kohta).
- 25 Kuten julkisasiamies on tuonut ratkaisuehdotuksensa 65 kohdassa pääosin esiin, vaatimus lukujen ja päästöoikeuksiin liittyvien olosuhteiden oikeellisuudesta selittyy Euroopan unionin pyrkimyksellä parantaa direktiivillä 2003/87 luotujen markkinoiden toimintaa ja välttää vääristymät, joita aiheutuisi päästöoikeuksien pätevyyyteen liittyvästä epävarmuudesta. Mainittujen markkinoiden luotettavuuden säilyttämistä koskevan puhtaasti taloudellisen intressin lisäksi kyseisellä tarkkuudella koskevalla

vaatimuksella voidaan saavuttaa markkinoille asetettu tavoite eli ilmansaastumisen torjuminen. Tästä syystä koko järjestelmän kannalta on ensisijaista, että tosiasiallisten päästöjen määrä vastaa päästöoikeuksien ansiosta sallittujen päästöjen määrää.

- 26 Tätä varten laitosten toiminnanharjoittajien on direktiivin 2003/87 7 artiklan mukaan ilmoitettava toimivaltaisille viranomaisille kaikista laitoksen käyttöön liittyvistä muutoksista, jotka voivat edellyttää kasvihuonekaasujen päästöluvan päivittämistä.
- 27 Lopuksi on korostettava, että jäsenvaltioilla on tiettyä liikkumavaraa, kun ne määrittelevät kansallisia jakosuunnitelmiaan (ks. vastaavasti tuomio 29.3.2012, komissio v. Viro, C-505/09 P, EU:C:2012:179, 51–53 kohta). Direktiivin 2003/87 9 artiklan mukaisen menettelyn päätteeksi kansalliseen jakosuunnitelmaan sovelletaan laillisuusolettamaa, koska mikäli komissio ei ole esittänyt siitä huomautuksia, sitä pidetään kyseisen artiklan 3 kohdassa säädetyn kolmen kuukauden määräajan päätyttyä lopullisena, ja asianomainen jäsenvaltio voi näin ollen vahvistaa sen (tuomio 3.10.2013, komissio v. Latvia, C-267/11 P, EU:C:2013:624, 46 kohta).
- 28 Tässä tapauksessa ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että kestävästä kehityksestä ja infrastruktuurista vastaava apulaisministeri määräsi 6.6.2013 tekemällään päätöksellä riidanalaisten päästöoikeuksien palauttamisesta korvauksetta.
- 29 Luxemburgin hallituksen ja komission mukaan kyseisellä palauttamisella on tarkoitus korjata sääntöjenvastainen tilanne. Riidanalaiset päästöoikeudet on näet myönnetty ArcelorMittalille yksinomaan siitä syystä, että kyseinen yhtiö ei ole ilmoittanut toimivaltaisille viranomaisille ennen sitä ajankohtaa, jolloin ne piti myöntää, siitä, että sen Schiffflangen laitoksen toiminta keskeytetään toistaiseksi. ArcelorMittal on niiden mukaan näin ollen yhtäältä laiminlyönyt vuoden 2004 lain 13 §:n 6 momentissa säädetyn ilmoittamisvelvollisuuden. Toisaalta ei ole noudatettu Luxemburgin kansallisessa jakosuunnitelmassa asetettua vaatimusta, jonka mukaan on niin, että jos laitos poistetaan käytöstä tai suljetaan, seuraavalle vuodelle ei voida myöntää päästöoikeuksia.
- 30 Kuten julkisasiamies on ratkaisuehdotuksensa 69 kohdassa huomauttanut, vuoden 2004 lain 13 §:n 6 momentissa säädetyllä velvollisuudella on pantu täytäntöön direktiivin 2003/87 7 artiklaan sisältyvä velvollisuus. Luxemburgin kansallisessa jakosuunnitelmassa asetettu vaatimus, jonka mukaan päästöoikeuksia ei myönnetä, jos laitos suljetaan, vastaa samoja päästöjen tarkkaa kirjanpitoa sekä lukujen ja päästöoikeuksiin liittyvien olosuhteiden oikeellisuutta koskevia edellytyksiä, jotka on palautettu mieleen tämän tuomion 24 ja 25 kohdassa.
- 31 Toimivaltaisen kansallisen tuomioistuimen on tarkastettava, onko ArcelorMittal nyt käsiteltävässä tapauksessa todellakin keskeyttänyt Schiffflangen laitoksen toimintansa vuoden 2011 marraskuusta alkaen ja voidaanko kyseistä keskeyttämistä pitää vuoden 2004 lain 13 §:n 6 momentissa tarkoitettuna ”toiminnan lopettamisena”.
- 32 Jos näin on, direktiivi 2003/87 ei ole esteenä sille, että toimivaltainen viranomainen tekee pääasiassa kyseessä olevan kaltaisissa olosuhteissa päätöksen, jolla päästöoikeudet määrätään palautettavaksi korvauksetta. Jos laitos on lopettanut toimintansa päästöoikeuksien jakamisajankohtaa aikaisempaan ajankohtana, päästöoikeuksia ei näet voida selvästikään käyttää sellaisten kasvihuonepäästöjen merkitsemiseksi kirjanpitoon, joita kyseinen laitos ei voi enää aiheuttaa.
- 33 Tässä tilanteessa se, ettei riidanalaisia päästöoikeuksia palauteta, olisi vastoin tämän tuomion 23–25 kohdassa mieleen palautettuja todellisten päästöjen ja sallittujen päästöjen tarkkaa kirjanpitoa, oikeellisuutta ja keskinäistä vastaavuutta koskevia vaatimuksia. Kuten julkisasiamies on ratkaisuehdotuksensa 78 kohdassa huomauttanut, sääntöjenvastaisesti myönnettyjen päästöoikeuksien palauttaminen on tapaus, jossa sovelletaan direktiivissä 2003/87 säädetyn järjestelmän toimintasääntöjä päästöoikeuksien markkinoiden vääristymisen välttämiseksi ja välillisesti kyseisten markkinoiden taustalla olevan ympäristönsuojelua koskevan tavoitteen saavuttamiseksi.

- 34 Tätä toteamusta ei voida kyseenalaistaa ArcelorMittalin esittämällä väitteellä, jonka mukaan ainoa tilanne, jossa direktiivissä 2003/87 suositellaan päästöoikeuksien palauttamista, on kyseisen direktiivin 12 artiklan 3 kohdassa säädetty tilanne.
- 35 Tältä osin on huomautettava, että direktiivin 2003/87 12 artiklan 3 kohta koskee ”kalenterivuonna aiheutuneita – – [laitoksen] kokonaispäästöjä vastaavan” päästöoikeuksien määrän palauttamista. Kyseisen säännöksen itse sanamuodosta ilmenee siten, että se koskee laitoksesta edellisestä vuonna aiheutuneiden kasvihuonekaasupäästöjen kirjanpitoon merkitsemiseksi tarvittavia päästöoikeuksia. Jos osoitetaan, että Schiffflangen laitos oli lopettanut toimintansa riidanalaisten päästöoikeuksien myöntämistä aikaisempaan ajankohtana, kyseistä käyttöä ei kuitenkaan olisi voinut olla mainittujen päästöoikeuksien osalta.
- 36 Direktiiviä 2003/87 on näin ollen tulkittava siten, ettei se ole esteenä kansalliselle lainsäädännölle, jonka mukaan toimivaltainen viranomainen voi vaatia, että käyttämättä jääneet päästöoikeudet, jotka on myönnetty toiminnanharjoittajalle perusteettomasti, palautetaan korvauksetta kokonaan tai osittain sen johdosta, että toiminnanharjoittaja ei ole noudattanut velvollisuutta ilmoittaa hyvissä ajoin toimivaltaiselle viranomaiselle laitoksen toiminnan lopettamisesta.
- 37 Tätä toteamusta ei kyseenalaisteta ArcelorMittalin argumentaatiolla, jolla pyritään osoittamaan, ettei tällainen kansallinen lainsäädäntö ole Euroopan unionin perusoikeuskirjan 17 artiklan mukainen. On näet korostettava, että mikäli riidanalaiset päästöoikeudet on myönnetty ArcelorMittalille perusteettomasti, kun otetaan huomioon ne tarkkaa kirjanpitoa koskevat vaatimukset, joihin direktiivillä 2003/87 käyttöön otettu järjestelmä perustuu, ei voitaisi katsoa, että kyseiset oikeudet on otettu pätevästi käyttöön direktiivissä 2003/87 tarkoitettuina päästöoikeuksina.
- 38 Näiden päästöoikeuksien palauttaminen ei siis merkitse sellaisen omaisuususerän pakkolunastamista, joka on jo erottamaton osa toiminnanharjoittajan varallisuutta, vaan pelkästään päästöoikeudet myöntävän toimen peruuttamista siitä syystä, ettei direktiivissä 2003/87 vahvistettuja edellytyksiä ole noudatettu.
- 39 Tämän perusteella ennakkoratkaisukysymyksen toiseen osaan on vastattava, ettei päästöoikeuksia, jotka on myönnetty sen jälkeen, kun toiminnanharjoittaja on lopettanut siinä laitoksessa harjoitetun toiminnan, joita kyseiset päästöoikeudet koskevat, ilmoittamatta siitä ensin toimivaltaiselle viranomaiselle, voida luonnehtia direktiivin 2003/87 3 artiklan a alakohdassa tarkoitetuiksi ”päästöoikeuksiksi”.
- 40 Edellä esitettyjen seikkojen perusteella kysymykseen on vastattava seuraavasti:
- Direktiiviä 2003/87 on tulkittava siten, ettei se ole esteenä kansalliselle lainsäädännölle, jonka mukaan toimivaltainen viranomainen voi vaatia, että käyttämättä jääneet päästöoikeudet, jotka on myönnetty toiminnanharjoittajalle perusteettomasti, palautetaan korvauksetta kokonaan tai osittain sen johdosta, että toiminnanharjoittaja ei ole noudattanut velvollisuutta ilmoittaa hyvissä ajoin toimivaltaiselle viranomaiselle laitoksen toiminnan lopettamisesta.
 - Päästöoikeuksia, jotka on myönnetty sen jälkeen, kun toiminnanharjoittaja on lopettanut siinä laitoksessa harjoitetun toiminnan, joita kyseiset päästöoikeudet koskevat, ilmoittamatta siitä ensin toimivaltaiselle viranomaiselle, ei voida luonnehtia direktiivin 2003/87 3 artiklan a alakohdassa tarkoitetuiksi ”päästöoikeuksiksi”.

Oikeudenkäyntikulut

- 41 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (viides jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Kasvihuonekaasujen päästöoikeuksien kaupan järjestelmän toteuttamisesta yhteisössä ja neuvoston direktiivin 96/61/EY muuttamisesta 13.10.2003 annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 2003/87/EY, sellaisena kuin se on muutettuna 11.3.2009 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 219/2009, on tulkittava siten, ettei se ole esteenä kansalliselle lainsäädännölle, jonka mukaan toimivaltainen viranomainen voi vaatia, että käyttämättä jääneet päästöoikeudet, jotka on myönnetty toiminnanharjoittajalle perusteettomasti, palautetaan korvauksetta kokonaan tai osittain sen johdosta, että toiminnanharjoittaja ei ole noudattanut velvollisuutta ilmoittaa hyvissä ajoin toimivaltaiselle viranomaiselle laitoksen toiminnan lopettamisesta.

Päästöoikeuksia, jotka on myönnetty sen jälkeen, kun toiminnanharjoittaja on lopettanut siinä laitoksessa harjoitetun toiminnan, joita kyseiset päästöoikeudet koskevat, ilmoittamatta siitä ensin toimivaltaiselle viranomaiselle, ei voida luonnehtia direktiivin 2003/87, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella N:o 219/2009, 3 artiklan a alakohdassa tarkoitetuiksi ”päästöoikeuksiksi”.

Allekirjoitukset